

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2021
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 647/2020
populárny názov	Vymedzenie dovolacieho dôvodu
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Úlohou najvyššieho súdu nie je dotvárať dovolacie dôvody a miera „abstrahovania“ dovolateľom naformulovanej otázky v prípadoch, keď nie je sformulovaná najvhodnejším spôsobom, nesmie prekročiť hranice vytýčené samotnými dovolacími dôvodmi. V posudzovanej veci sa žiada poznamenať, že otázka interpretácie právneho úkonu (či je možné ustanovenie zmluvy o budúcej zmluve týkajúcej sa prevodu obchodného podielu považovať za platné dojednanie podľa § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka) je považovaná za skutkovú otázku, čo samo osebe vylučuje prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP.
skutkový stav a základné fakty	<p>V konaní pred všeobecnými súdmi si sťažovateľ v procesnej pozícii žalobcu uplatňoval nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu, že žalovaný ako povinná strana zo zmluvy o budúcej zmluve odmietol budúcu zmluvu o prevode obchodného podielu uzavrieť napriek tomu, že na to boli splnené všetky dohodnuté podmienky.</p> <p>Podľa názoru prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu bola zmluva o budúcej zmluve neplatná, pretože neobsahovala podstatnú náležitosť zmluvy o prevode obchodného podielu podľa § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka, a to vyhlásenie (budúceho) nadobúdateľa obchodného podielu, že pristupuje k spoločenskej zmluve dotknutej obchodnej spoločnosti.</p> <p>Sťažovateľ sa po potvrdzujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu obrátil s dovolaním na najvyšší súd z dôvodov odklonu od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu, eventuálne nastolenia, resp. zodpovedania otázok, ktoré neboli v praxi dovolacieho súdu riešené, a z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení.</p> <p>Dovolací súd dovolanie sťažovateľa ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením odmietol ako neprípustné. Dovolanie sťažovateľa bolo postavené na jedinej námietke spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení, pričom jeho prípustnosť vyvodzoval podľa § 421 písm. a), eventuálne písm. b) CSP. Sťažovateľ sa domnieva, že pravidlami výkladu právnych úkonov bolo možné dospieť k tomu, že vyhlásenie nadobúdateľa o pristúpení k spoločenskej zmluve</p>

	je obsiahnuté v znení budúcej zmluvy, a preto je uzatvorená zmluva o budúcej zmluve platná.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zaznamenal, že v celom konaní pred všeobecnými súdmi boli posudzované viaceré právne otázky, ktoré majú značný význam pre prax a ku ktorým súdy zaujímali rozdielne stanoviská. Ide predovšetkým o povahu záväzkovo-právneho režimu (občianskoprávny verzus obchodnoprávny) zmluvy o budúcej zmluve, ktorej predmetom je budúci prevod obchodného podielu, a povahu vyhlásenia nadobúdateľa obchodného podielu podľa § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka v zmluve o prevode obchodného podielu.</p> <p>Ústavný súd však po dôslednom posúdení veci musí skonštatovať, že vzhľadom na princíp materiálnej subsidiarity uplatnené sťažnostné dôvody, ako aj spôsob, akým sťažovateľ vymedzil predmet dovolacieho konania, nemohol pristúpiť k meritórnemu prieskumu týchto otázok.</p> <p>V rámci <i>obiter dictum</i> ústavný súd poznamenáva, že posúdenie toho, či sa má zmluva o budúcej zmluve, ktorej predmetom je budúci prevod obchodného podielu, spravovať Občianskym zákonníkom alebo Obchodným zákonníkom, má popri všeobecnom význame pre prax osobitnú váhu v prejednávanej veci. Ak bola v týchto konaniach posudzovaná platnosť zmluvy o budúcej zmluve z hľadiska toho, či obsahuje všetky predpísané náležitosti, zásadnú úlohu zohráva rozdiel, akým vymedzenie predmetu zmluvy o budúcej zmluve normuje Občiansky zákonník (podľa § 50a Občianskeho zákonníka) a Obchodný zákonník (podľa § 291 ods. 1). Rozdiel v kritériách kladených na určenie predmetu budúceho prevodu je markantný, pričom je evidentné, že úprava v Obchodnom zákonníku je podstatne voľnejšia.</p> <p>Ústavný súd sa prikláňa k aktuálnym názorom doktríny, podľa ktorých sa zmluva o budúcej zmluve, ktorej predmetom je budúci prevod obchodného podielu, má spravovať Obchodným zákonníkom (OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITŇANSKÁ, L. <i>Obchodné právo 2. Obchodné spoločnosti a družstvo</i>. Bratislava : Wolters Kluwer, 2020.). Takýto záver má oporu v tom, že zmluva o prevode obchodného podielu je tzv. absolútnym obchodom; je v záujme určitej usporiadanosti a jednotnosti zmluvného práva, aby dispozície s obchodným podielom v najširšom slova význame podliehali režimu Obchodného zákonníka, pod ktorý prirodzenie patria. Je potom vylúčené, aby si strany, ktorých záväzkový vzťah spadá do pôsobnosti Obchodného zákonníka, dohodli voľbu občianskoprávneho režimu, pretože takúto možnosť právne predpisy zmluvným stranám neumožňujú. Aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka v predmetnej veci by znamenala, že zmluva o budúcej zmluve by nemohla byť posúdená ako neplatná z dôvodu absencie vyhlásenia podľa § 115 ods. 3 v budúcej zmluve, pretože aj v prípade, že by malo ísť o podstatnú náležitosť zmluvy o prevode obchodného podielu, resp. zmluvy o budúcej zmluve, zmluvné strany ju v obchodnoprávnej zmluve o budúcej zmluve nemusia uviesť.</p> <p>Ako je známe, ústavný súd je nositeľom doktríny preferencie platnosti právneho úkonu (napr. I. ÚS 242/07, IV. ÚS 15/2014, I. ÚS 640/2014, IV. ÚS 340/2012, II. ÚS 299/2019). Podstatou je, aby v prípadoch, v ktorých je spornou otázka platnosti právneho úkonu, bola uprednostnená taká aplikácia práva, resp. interpretácia právnych úkonov, aby účinky právneho úkonu ostali zachované. Inými slovami, tam, kde je to vzhľadom na všetky skutkové okolnosti možné, má byť v pochybnostiach uprednostnená platnosť právneho úkonu; možno predsa vždy predpokladať, že jeho účastníci chceli právny úkon uskutočniť tak, aby vyvolal nimi sledované účinky. Takýmto prístupom sa má dať za dosť autonómii zmluvných strán, či princípu <i>pacta sunt servanda</i>, ktoré možno v právnom štáte považovať za východiská zmluvného či súkromného práva.</p> <p>V súvislosti s charakterom vyhlásenia podľa § 115 ods. 3 Obchodného</p>

	<p>zákonníka ústavný súd eviduje rozdielne posudzovanie jeho povahy najvyššími súdnymi inštanciami (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 88/2005 na jednej strane a rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 13/2009 a 1 Obdo V 23/2007, resp. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 274/2010). Úlohou ústavného súdu v konaniach o ústavnej sťažnosti nie je podávať výklad podústavných právnych predpisov, napriek tomu však musí uviesť, že je žiaduce, aby v obdobných prípadoch všeobecné súdy venovali zvýšenú pozornosť otázke, či pri vyhlásení nadobúdateľa podľa § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka:</p> <p>a) ide o podstatnú náležitosť zmluvy, resp. o povinne vyžadovaný obsah zmluvy,</p> <p>b) požiadavka, aby vyhlásenie bolo v zmluve znamená, že musí byť aj formálnou súčasťou toho textu, ktorý obsahuje zmluvu, alebo postačuje, ak spĺňa náležitosť písomnej formy a je kryté tým istým konsenzom, alebo postačí, ak je uskutočnené ako jednostranný úkon, a</p> <p>c) či má byť v prípade jeho absencie následkom buď absolútna neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu spojená s tým, že stranám nevzniknú žiadne práva ani povinnosti, alebo len nemožnosť zapísania prevodu obchodného podielu do obchodného registra, t. j. nedostatočná spôsobilosť listiny na zápis zmien v obchodnom registri, prípadne či nepredstavuje odkladáciu podmienku účinku prevodu.</p> <p>Pri posudzovaní uvedených hľadísk by súdy mali zvážiť, či ich doktrína preferencie platnosti právneho úkonu nenabáda k tomu, aby vzhľadom na charakter vyhlásenia podľa § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka nehládali argumentáciu, na základe ktorej by bola pri absencii takéhoto vyhlásenia chránená vôľa a úmysel zmluvných strán a bola uprednostnená platnosť právneho úkonu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 116/2020 z 23. februára 2021</p> <p>uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 27/2019 z 19. marca 2018</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	<p>dovolanie-prípustnosť</p> <p>právny úkon-neplatnosť absolútna</p> <p>zmluva-neplatnosť</p> <p>dovolanie-dovolacie dôvody</p> <p>obchodný podiel</p>

spisová značka	IV. ÚS 139/2021
populárny názov	Rozhodcovský rozsudok - exekúcia
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2</p>
analytická právna veta	Exekučný súd napriek absencii zákonnej opory pre takýto postup skúmal platnosť a rozsah rozhodcovskej zmluvy. Tieto atribúty rozhodcovskej zmluvy sú však zákonnými dôvodmi na zrušenie rozhodcovského rozsudku a

	<p>rozhodovanie o nich je zákonom zverené kauzálné príslušnému okresnému súdu (§ 28 ods. 1 CSP). Zastavenie exekúcie na základe výsledkov takéhoto skúmania obchádzajúceho zákonný postup predstavuje procesnú vadu, ktorá mala vplyv na vecnú správnosť napadnutého uznesenia okresného súdu a z ústavného hľadiska jej intenzita indikuje neakceptovateľnosť.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresnému súdu ako exekučnému súdu bol doručený návrh sťažovateľky ako oprávnenej na vykonanie exekúcie týkajúcej sa vymoženia pohľadávky s príslušenstvom a trov konania na základe právoplatného a vykonateľného nespotrebitel'ského rozhodcovského rozsudku vydaného rozhodcovským súdom (ďalej len „exekučný titul“). Okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý vydal upovedomenie o začatí exekúcie doručené povinnému.</p> <p>Následne bol okresnému súdu prostredníctvom súdneho exekútora doručený návrh povinného na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.</p> <p>Uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom bola v predmetnej veci okrem iného exekúcia zastavená podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, pretože uvedený súd dospel k záveru, že exekučný titul vydal orgán, ktorý nemal právomoc vo veci konať a rozhodnúť, čiže bol vydaný v rozpore so zákonom.</p> <p>Proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania sťažovateľka podala sťažnosť.</p> <p>Ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením okresného súdu vydaným zákonným sudcom bola sťažnosť sťažovateľky zamietnutá. Sťažovateľka namietala, že okresný súd zastavil exekúciu bez opory v platnom práve, čím zasiahol do jej práv. Tvrdí, že ak okresný súd v exekučnom konaní skúmal rozhodcovskú doložku v rozhodcovskom nespotrebitel'skom konaní a v napadnutom uznesení konštatoval nedostatok právomoci rozhodcovského súdu na vydanie rozhodcovského rozsudku, teda jeho nulitu, prekročil tým svoju právomoc.</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd zastáva názor, že nosné právne názory vyslovené v jeho náleze sp. zn. II. ÚS 300/2018 sú naďalej uplatniteľné aj pri posudzovaní prípadov, na ktoré sa s účinnosťou od 1. apríla 2017 vzťahuje novela Exekučného poriadku (zákon č. 2/2017 Z. z.).</p> <p>K uvedenému sa žiada dodať, že právomoc súdov v civilných veciach je všeobecne vymedzená § 3 a § 4 CSP tak, že „súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.“. Takto vymedzená právomoc jednotnej sústavy všeobecných súdov zahŕňa právomoc civilného súdu, ako aj exekučného súdu, preto medzi nimi nemôže vzniknúť spor o právomoc, ale len konflikt o príslušnosť (vecnú, miestnu, kauzálnu).</p> <p>Napadnuté uznesenie exekučného súdu vychádza z toho, že rozhodcovská zmluva bola uzavretá s dlžníkom, ktorým je právnická osoba, a nie s fyzickými osobami jej štatutárov. Okresný súd ako súd exekučný teda posudzoval, či predmetom rozhodovania rozhodcovského súdu bol spor, ktorého sa týkala uzatvorená rozhodcovská zmluva. Zákon o rozhodcovskom konaní ani Exekučný poriadok v znení účinnom v čase rozhodovania okresného súdu však neobsahovali také ustanovenia, ktoré by umožňovali exekučnému súdu vykonať prieskum rozhodcovského rozsudku v nespotrebitel'ských veciach v exekučnom konaní z hľadiska rozsahu rozhodcovskej zmluvy. V zmysle § 40 ods. 1 písm. a) bodu 3 zákona o rozhodcovskom konaní rozhodovanie o tom, či má byť zrušený rozhodcovský rozsudok v nespotrebitel'skej veci, osobitný zákon zveruje osobitne kauzálné príslušným súdom podľa § 28 ods. 1 CSP. Tieto súdy sú</p>

	<p>okrem iného oprávnené posudzovať, či sa rozhodcovským rozsudkom „rozhodol spor, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva alebo ktorý nie je v medziach rozhodcovskej doložky“, čo predstavuje jeden zo zákonných dôvodov zrušenia takéhoto rozhodcovského rozsudku.</p> <p>Zákonné oprávnenie účastníka konania namietat' nedostatok právomoci rozhodcovského súdu podľa § 21 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní a jeho oprávnenie podať žalobu o zrušenie takéhoto rozhodcovského rozsudku kauzálne príslušnému súdu podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní nepripúšťajú skúmanie právomoci rozhodcovského súdu zo strany exekučného súdu v rozsahu, ktorý patrí civilnému súdu. Nevyužitie postupu podľa zákona o rozhodcovskom konaní (námetka nedostatku právomoci a žaloba o zrušenie rozsudku, pozn.) v iných ako spotrebiteľských veciach znamená stratu možnosti spochybňovať rozhodcovskú zmluvu v exekučnom konaní na strane žalovaného účastníka rozhodcovského konania, ktorý znáša svoju procesnú zodpovednosť za včasné uplatňovanie účinných prostriedkov ochrany, ktoré mu právny poriadok priznáva (II. ÚS 298/2020).</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, ústavnému súdu neostáva iné, ako konštatovať, že exekučný súd napriek absencii zákonnej opory pre takýto postup skúmal platnosť a rozsah rozhodcovskej zmluvy. Tieto atribúty rozhodcovskej zmluvy sú však zákonnými dôvodmi na zrušenie rozhodcovského rozsudku a rozhodovanie o nich je zákonom zverené kauzálne príslušnému okresnému súdu (§ 28 ods. 1 CSP). Zastavenie exekúcie na základe výsledkov takéhoto skúmania obchádzajúceho zákonný postup predstavuje procesnú vadu, ktorá mala vplyv na vecnú správnosť napadnutého uznesenia okresného súdu a z ústavného hľadiska jej intenzita indikuje neakceptovateľnosť.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 300/2018 z 5. septembra 2018</p> <p>uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 ECdo 7/2013 z 26. júna 2013</p> <p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 22/2020 z 13. mája 2020</p> <p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 300/2018 z 5. septembra 2018</p> <p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 298/2020 z 5. novembra 2020</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>exekúcia-exekučný titul</p> <p>konanie-zastavenie</p> <p>rozhodcovské konanie-rozhodcovský rozsudok</p> <p>exekúcia-nepripustnosť exekúcie</p> <p>právomoc-právomoc všeobecného súdu</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

spisová značka	IV. ÚS 186/2021
populárny názov	Konkurz - prihlásenie nároku na náhradu trov konania
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2021

dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Existencia uznesenia o výške trov konania je esenciálna z hľadiska možnosti jeho núteného výkonu v exekučnom konaní, kde slúži ako exekučný titul. Nemožno však opomenúť ani účel konkurzného konania, ktorým je konsolidácia dlhov úpadcu vzniknutých do určitého časového momentu, a to v zásade bez splnenia podmienky, aby pohľadávky vzniknuté pred rozhodujúcim dňom boli judikované, čo sa týka ich výšky. Prihliadnuc na tento významný aspekt, je možné akceptovať názor, že nárok na náhradu trov konania konštituovaný meritórnym súdnym rozhodnutím (čo sa týka základu) je možné prihlásiť do konkurzu aj bez existencie rozhodnutia o výške trov konania. To platí v prípade, ak nárok na náhradu trov konania vznikol pred tzv. rozhodujúcim dňom, čo znamená, že rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania nadobudlo právoplatnosť pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo poskytnutá ochrana pred veriteľmi.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka vystupovala na okresnom súde v pozícii žalovanej v prvom rade v spore o zaplatenie peňažnej sumy proti zúčastnenej osobe ako žalobcovi. Okresný súd svojím rozsudkom žalobu zamietol a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu potvrdený a sťažovateľke bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov konania rozhodol okresný súd uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť (ďalej len „exekučný titul“).</p> <p>Sťažovateľka ako oprávnená podala na okresnom súde návrh na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu. Uznesením vyššieho súdneho úradníka bol návrh sťažovateľky zamietnutý z dôvodu, že od začatia konkurzu na majetok povinného nie je možné začať ani viesť exekučné konanie. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť.</p> <p>Ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením okresný súd vyslovil súhlas s uznesením vyššieho súdneho úradníka. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd zvlášť poukázal na dvojfázovosť rozhodovania o trovách konania, a skutočnosť že už rozsudkom krajského súdu bolo sťažovateľke ako oprávnenej priznané právo na náhradu trov konania a vyhlásenie konkurzu malo vplyv na vymáhateľnosť tejto pohľadávky. Rozhodnutie o zrušení konkurzu už nemá vplyv na vymáhateľnosť pohľadávky sťažovateľky, keďže v zmysle § 166e ods. 2 zákona o konkurze sa predmetná pohľadávka stala voči dlžníkovi nevymáhateľnou oddlžením. Sťažovateľ namietal, že v predmetnej veci bolo bez zákonného podkladu rozhodnuté o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie, čím jej bolo odopreté právo na prístup k vykonávaciemu konaniu.</p>
z odôvodnenia	<p>Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľke nič nebránilo, aby si svoju pohľadávku na náhradu trov konania uplatnila vo vyhlásenom konkurze. Samotná existencia pohľadávky na náhradu trov bola založená súdnym rozhodnutím z 20. februára 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. apríla 2018, v tento deň musela byť sťažovateľke nepochybne známa aj výška trov, ktoré jej v spore vznikli. Okresný súd rozhodol o výške trov rozhodnutím z 22. augusta 2018. Účinky vyhlásenia konkurzu na majetok zúčastnenej osoby ako povinného nastali 20. septembra 2018, teda v ten istý deň, keď uznesenie o výške trov konania nadobudlo právoplatnosť. Je teda nepochybné, že v lehote na prihlasovanie pohľadávok do konkurzu disponovala sťažovateľka právoplatným titulom deklarujúcim výšku pohľadávky na trovách, pričom nárok na náhradu trov jej bol priznaný pred rozhodujúcim dňom. Pohľadávka sťažovateľky proti zúčastnenej osobe teda nevznikla až po rozhodujúcom dni a nemožno ju považovať za pohľadávku, ktorá sa do konkurzu neprihlasuje.</p> <p>V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na význam a účel oddlžovacieho konania: «Účelom oddlžovacieho konania je „zbaviť“ dlžníka týchto „starých“ záväzkov. „Nové“ záväzky, ktoré vzniknú v mesiaci, v ktorom súd vyhlásil konkurz alebo rozhodol o poskytnutí ochrany pred veriteľmi, a po tomto termíne, oddlženiu nepodliehajú a veriteľ si ich môže vymáhať.» (ĐURICA, M. <i>Zákon o</i></p>

	<p><i>konkurze a reštrukturalizácii</i>. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1115.). Je preto potrebné zohľadniť časové hľadisko vzniku pohľadávok, ktoré sa prihlasujú do konkurzu, a následnú mieru ich uspokojenia, ktorá by mala byť rovnaká. Zohľadňujúc vzájomné vzťahy veriteľov, ktorých pohľadávky vznikli pred vyhlásením konkurzu, ale ich výška nebola určená súdnym rozhodnutím, by nebolo udržateľné, ak by pohľadávka na náhradu trov konania mala výhodnejšie postavenie ako iné pohľadávky majúce základ v hmotnom práve, a to len z dôvodu, že zákonodarca rozdelil rozhodovanie o náhrade trov konania na dve fázy.</p> <p>Ústavný súd je zároveň presvedčený, že v prípade pohľadávky veriteľa majúcej pôvod v hmotnom práve nevzniknú pochybnosti v otázke možnosti jej prihlásenia do konkurzu, ak základ nároku vznikol pred rozhodujúcim dňom, aj keby pohľadávka samotná pred týmto dňom nebola judikovaná.</p> <p>Aj v náleze sp. zn. IV. ÚS 183/2020 ústavný súd riešil otázku uplatnenia pohľadávky na trovy konania v konkurze. V rámci <i>obiter dictum</i> vyslovil názor: „Predmetom úvah môže byť, či v posudzovanom prípade, resp. v obdobných prípadoch mohol žalobca popri pohľadávke samotnej (istine) prihlásiť v konkurznom konaní samostatne aj pohľadávku na trovy konania, keďže jeho trovy v tomto prípade tvoril len zaplatený súdny poplatok, a preto nemohol vzniknúť relevantný právny spor o výške pohľadávky na náhradu trov. Ak by aj veriteľ uplatnil tento nárok vo vyššej alebo spornej sume, mohla by byť výška určená v incidenčnom spore. Takáto situácia by mohla nastať iba vtedy, ak by veriteľ už disponoval právoplatným rozhodnutím podľa § 262 ods. 1 CSP, pretože iba tak získava nárok na náhradu trov konania povahu samostatnej pohľadávky, ktorej výška však nie je určená, čo však v prejednávanej veci splnené nebolo.“ Ústavný súd tu naznačil možnosť prihlásiť do konkurzu pohľadávku na náhradu trov konania bez toho, aby bolo rozhodnuté o jej výške, pričom následne by bolo o jej výške rozhodované v incidenčnom spore. V konaní o oddĺžení patrí popieracie právo iba inému prihlásenému veriteľovi, nie správcovi a k zisteniu popretej pohľadávky postačuje uznanie popierajúceho veriteľa, súhlas správcu sa nevyžaduje (porov. § 1671 ods. 5 a 6 zákona o konkurze).</p> <p>Z uvedených dôvodov považuje ústavný súd za ústavne udržateľný názor okresného súdu, že pohľadávka sťažovateľky mala byť uplatnená v konkurze, pretože vznikla pred tzv. rozhodujúcim dňom, čo spôsobilo, že rozhodnutím o oddĺžení sa táto pohľadávka stala nevymáhateľnou v zmysle § 166e ods. 2 zákona o konkurze. Mimochodom, to, že si veriteľ, ktorý má súdom priznaný „len“ nárok na náhradu trov, ktorých výška nie je určená, prihlási pohľadávku na náhradu trov do konkurzu, zodpovedá aj všeobecnému princípu „<i>vigilantibus iura scripta sunt</i>“ a je prejavom primeranej zodpovednosti a starostlivosti veriteľa, ktorú od neho možno očakávať a odôvodnene požadovať.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 183/2020 z 9. marca 2021
súvisiace právne predpisy	zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-prihlásenie pohľadávky konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-oddĺženie rozhodnutie-účinky trovy konania-náklady konania

spisová značka	IV. ÚS 209/2021
populárny názov	Preskúmanie námietky zaujatosti
sudca spravodajca	Libor Duľa

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.07.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Iné než individuálne a konkrétne posúdenie otázky nezaujatosti sudcu môže znevýhodniť úspešnú protistranu v spore vyvolaním zrušenia rozhodnutia v odvolacom alebo dovolacom konaní a spôsobiť tak porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, k čomu v posudzovanom prípade došlo. Externé (hoci inak pochopiteľné) pochybnosti o výkone funkcie sudcu aj v širších súvislostiach než pokrytých (dočasne) jeho obvinením a (finálne) jeho odsúdením na uvedenom závere v kontexte ústavne konformnej (čl. 2 ods. 2 ústavy) interpretácie zákona (Civilného sporového poriadku) súdom nemôžu nič zmeniť.
skutkový stav a základné fakty	Uznesením o námietke zaujatosti krajský súd vylúčil štyri sudkyne okresného súdu (výrok I uznesenia) z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na okresnom súde, ktorej účastníkmi na strane žalobcu sú sťažovatelia. Spomínaným uznesením zároveň krajský súd rozhodol, že sudcovia uvedení vo výroku II tohto uznesenia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Uznesením o odvolaní krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu v predmetnej veci a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Tento odvolací dôvod podľa názoru sťažovateľov, nebol daný. Navyše krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu na základe odvolacieho dôvodu, ktorý nebol v odvolaní intervenienta na strane žalovaného, ktorý jediný podal odvolanie, vôbec uplatnený, bez splnenia podmienky v zmysle § 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Uvedeným konaním tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.
z odôvodnenia	Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP je jeho konkrétny a individualizovaný pomer k sporu, stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní. Kritériom vylúčenia je buď osobná zaujatosť sudcu (subjektívny test nezaujatosti), alebo objektívna okolnosť spôsobilá vyvolať u vonkajšieho nestranného pozorovateľa pochybnosť o nezaujatosti sudcu (objektívny test nezaujatosti), avšak vždy v intenciách pomeru definovaného v predchádzajúcej vete. Z pohľadu objektívneho testu nezaujatosti nie je v konaní o odvolaní alebo dovolaní dôvodom na zrušenie rozhodnutia pre rozhodovanie vylúčeným sudcom vznesenie obvinenia alebo odsúdenie týkajúce sa výkonu funkcie sudcu v inej veci, než o ktorej sa má rozhodnúť, pokiaľ nie sú vo vzťahu k preskúmvanej veci preukázané konkrétne vecné alebo personálne súvislosti relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Takému záveru zodpovedá aj znenie § 397 písm. c) CSP, keď dôvodom prípustnosti žaloby o obnovu konania je rozhodnutie v neprospech strany v dôsledku trestného činu sudcu, čo platí len pre rozhodnutie v konkrétnej veci. Deformáciu rozhodovania teda zákon automaticky neprezumuje vo vzťahu k rozhodnutiam (veciam) nedotknutým odsudzujúcim rozsudkom vyhláseným

	<p>pre trestný čin sudcu.</p> <p>Iné než individuálne a konkrétne posúdenie dotknutej otázky môže znevýhodniť úspešnú protistranu v spore vyvolaním zrušenia rozhodnutia v odvolacom alebo dovolacom konaní a spôsobiť tak porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, k čomu v posudzovanom prípade došlo. Externé (hoci inak pochopiteľné) pochybnosti o výkone funkcie sudcu aj v širších súvislostiach než pokrytých (dočasne) jeho obvinením a (finálne) jeho odsúdením na uvedenom závere v kontexte ústavne konformnej (čl. 2 ods. 2 ústavy) interpretácie zákona (Civilného sporového poriadku) súdom nemôžu nič zmeniť.</p> <p>Krajský súd uznesenie o námietke zaujatosti v jeho relevantnej časti neodôvodnil ústavne konformnými dôvodmi zodpovedajúcimi reáliám dotknutého konania. Inými slovami, z predmetného uznesenia krajského súdu nevyplývajú žiadne zákonné dôvody, na základe ktorých krajský súd dospel k rozhodnutiu o vylúčení konkrétnych troch sudkýň okresného súdu, ktoré by sa týkali prejednávanej veci. Na tento záver nemá relevantný vplyv trestné stíhanie sudkyne okresného súdu, ktorou vyhlásený rozsudok je predmetom odvolacieho konania, keďže jej trestné stíhanie sa týka inej veci (aj bez ohľadu na to, že je v aktuálnom štádiu pokryté prezumpciou nevinu). To platí bez ohľadu na aktuálnosť, avšak pre predmetné konanie mimoprocesnú okolnosť problematiky korupcie verejných činiteľov.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením o námietke zaujatosti bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 195/2010 z 19. mája 2010
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	sudca-zákonný konanie-sporové zaujatosť / predpojatosť-námietka zaujatosti rozhodnutie-procesnej povahy odvolanie-rozhodnutie o odvolaní arbitrážnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného sudcu

spisová značka	IV. ÚS 271/2021
populárny názov	Kontradiktórnosť pri rozhodovaní o trovách konania
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2

	zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. e
analytická právna veta	Pri posudzovaní ústavnoprávnej relevancie nedoručenia podania žalovanej sťažovateľovi na vyjadrenie pri rozhodovaní o trovách konania je potrebné prihliadnuť najmä k obsahu t. z. vecnej argumentácii v samotnej sťažnosti, ďalej na možnosť zhojenia tohto nedostatku v ďalšom priebehu konania a napokon ako podstatnú okolnosť je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie bolo zmenené v neprospech sťažovateľa.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde proti žalovanej domáhal vydania bezdôvodného obohatenia. Okresný súd svojim rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi pohľadávku s príslušenstvom a zároveň mu priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Odvolanie žalovanej proti rozsudku okresného súdu bolo uznesením krajského súdu odmietnuté a sťažovateľovi bol proti žalovanej priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.</p> <p>Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresný súd žalovanej uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred súdom okresným súdom a pred odvolacím súdom. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola podaná sťažnosť.</p> <p>Okresný súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením okresného súdu vydaným sudcom rozhodol tak, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že žalovaná je povinná nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred okresným súdom a pred odvolacím súdom (výrok I) a žalovanej zároveň priznal nárok na náhradu trov sťažnostného konania v celom rozsahu (výrok II).</p> <p>Proti uzneseniu okresného súdu vo výroku II, ktorým bol žalovanej proti sťažovateľovi priznaný nárok na náhradu trov sťažnostného konania, podal sťažovateľ odvolanie.</p> <p>Krajský súd vo veci odvolania rozhodol uznesením, ktorým odvolanie sťažovateľa proti výroku II napadnutého uznesenia okresného súdu odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.</p>
z odôvodnenia	<p>Za rozhodujúce skutočnosti v tejto ústavnej sťažnosti prerokovávaného prípadu, ktoré podľa názoru ústavného súdu vo veci sťažovateľa neodôvodňujú záver o nedostatku ústavnoprávnej relevancie nedoručenia podania žalovanej sťažovateľovi na vyjadrenie, sú skutočnosti obsahu samotnej sťažnosti, v ktorej žalovaná súdu predostrela vecnú argumentáciu popierajúcu uznesením okresného súdu zo 7. februára 2020 priznanú sumu náhrady trov konania sťažovateľovi, ako aj to, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vydanému sudcom platná právna úprava nepripúšťa riadny a ani mimoriadny opravný prostriedok. V konkrétnych okolnostiach veci preto neprichádzalo do úvahy tento zásah do princípu kontradiktórnosti, ako aj rovnosti zbraní zhojiť v prípadnom odvolacom alebo dovolacom konaní. Podstatnou skutočnosťou je v konkrétnych okolnostiach veci aj to, že v dôsledku sťažnosti žalovanej bolo uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom zo 7. februára 2020 zmenené v neprospech sťažovateľa, pričom okresný súd pri rozhodovaní vo veci sťažnosti prihliadol na argumentáciu žalovanej, hoci sťažovateľ o sťažnosti a ani o argumentoch v nej uvedených nemal žiadnu vedomosť, a preto sa k nej nemohol ani vyjadriť. Išlo teda nepochybne o taký procesný nedostatok v postupe okresného súdu, ktorý mal nielen potenciál zasiahnuť, ale reálne aj zasiahol do subjektívnych práv a povinností sťažovateľa ako strany v spore.</p> <p>Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom</p>

	<p>prípade pričítať strane konania, ktorá sa tejto ochrany domáha.</p> <p>Aj v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu, v rámci ktorej uprednostní ten výklad právnej normy, ako aj súvisiacich právnych noriem, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv (IV. ÚS 96/06, II. ÚS 148/06).</p> <p>Všeobecný súd poskytujúci ochranu strane konania je povinný poskytnúť jej ju v požadovanej kvalite, ktorej zodpovedá odôvodnenie rozhodnutia reflektujúce na všetky zásadné otázky. Ide pritom o tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (napr. rozhodnutia ESLP vo veci Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997 a vo veci Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).</p> <p>Uvedenou otázkou sa už zaoberal aj ústavný súd, ktorý skonštatoval, že § 239 a nasledujúce CSP o sťažnosti explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť ani povinnosť umožniť protistrane vyjadriť sa k nej. Absencia výslovnej právnej úpravy však automaticky neznamená, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje. Ten je z hľadiska „rozsahu, ktorý určí zákon“ (čl. 9 CSP) vymedzený princípom rovného postavenia strán v konaní, teda prostredníctvom čl. 6 CSP, keď sa toto rámcové ustanovenie v prípade absencie osobitnej úpravy dotknutého postupu použije primerane na okolnosti prípadu. Ponechanie priestoru na opozitné vyjadrenie je naliehavé najmä vtedy, ak súd na podklade argumentácie podanej sťažnosti indikuje možnosť zmeniť rozhodnutie v neprospech protistrany (IV. ÚS 196/2021).</p> <p>Z okolností prerokovávanej veci vyplýva, že okresný súd sa pri aplikácii a výklade príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku ustanoveniami dohovoru, ako aj judikatúrou ESLP ako záväznými smernicami pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy neriadil a sťažovateľa ako stranu sporu nevyzval na vyjadrenie k sťažnosti žalovanej smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu zo 7. februára 2020, jeho postup nezodpovedná garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a dohovoru, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa princípu kontradiktórnosti konania.</p> <p>Keďže už procesné pochybenie okresného súdu súvisiace s nedoručovaním sťažnosti žalovanej sťažovateľovi postačovalo pre záver ústavného súdu o porušení práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu (bod 1 výroku tohto nálezu).</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 147/04 z 5. mája 2004</p> <p>rozsudok ESLP z 20. februára 1996 vo veci Lobo Machado proti Portugalsku, č. 15764/89, § 31;</p> <p>rozsudok ESLP z 20. februára 1996 vo veci Vermeulen proti Belgicku, § 33</p> <p>rozsudok ESLP zo 6. februára 2001 vo veci Beer proti Rakúsku, č. 30428/96, § 18</p> <p>rozsudok ESLP zo 16. októbra 2012 vo veci Askon AD proti Bulharsku, č. 9970/05, § 30 – § 33</p>

	<p>rozhodnutie z 29. mája 1997 vo veci Georgiadis c. Grécko</p> <p>rozhodnutie z 19. februára 1998 vo veci Higgins c. Francúzsko</p> <p>unesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ObdoG 1/2018 zo 4. decembra 2018</p> <p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.III. ÚS 220/2018 z 11. septembra 2018</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	<p>trovy konania-náklady konania</p> <p>stanovisko</p> <p>rovnosť, rovnoprávnosť-rovnosť účastníkov súdneho konania</p> <p>sťažnosť</p>

spisová značka	IV. ÚS 289/2021
populárny názov	Posúdenie plynutia procesných lehôt
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.08.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Povinnosťou všeobecného súdu je zohľadniť zmeny v právnej úprave, o to viac, pokiaľ sa týkajú plynutia procesných lehôt na vykonanie úkonov účastníkov konania v rámci realizácie ich základného práva na súdnu ochranu.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka sa ako žalobkyňa proti žalovanej zúčastnenej osobe domáhala zaplatenia pohľadávky s príslušenstvom z titulu úhrady za vykonané práce podľa zmluvy o dielo, resp. úhrady časti ceny za nevykonanú časť diela. Okresný súd rozsudkom v znení opravného uznesenia uložil zúčastnenej osobe povinnosť zaplatiť sťažovateľke časť uplatnenej pohľadávky s príslušenstvom, v časti konanie z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol.</p> <p>Na odvolanie podané oboma stranami sporu krajský súd rozsudkom vo vyhovujúcej časti žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku a vo zvyšku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.</p> <p>Rozsudok odvolacieho súdu napadla sťažovateľka dovolaním, ktorého prípustnosť odvodzovala z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) Civilného sporového poriadku.</p> <p>Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením tak, že ho ako oneskorene podané odmietol podľa § 447 písm. a) Civilného sporového poriadku. Podľa sťažovateľa dovolací súd nesprávne právne posúdil plynutie premlčacej lehoty na podanie dovolania.</p>
z odôvodnenia	<p>V zmysle § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.</p> <p>V zmysle § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. lehoty ustanovené právnymi</p>

	<p>predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú.</p> <p>Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. ustanovenie § 1 písm. a) platí rovnako aj pre lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní; v trestnom konaní to platí len o lehote na podanie opravného prostriedku pre obvineného, jeho obhajcu, poškodeného a zúčastnenú osobu.</p> <p>Zákon č. 62/2020 Z. z. nadobudol účinnosť 27. marca 2020.</p> <p>Lehota na podanie dovolania je procesnou lehotou ustanovenou zákonom a určenou na vykonanie úkonu účastníka konania, t. j. podania dovolania.</p> <p>Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento nezohľadnil prerušenie plynutia zákonnej lehoty v dôsledku prijatia zákona č. 62/2020 Z. z., teda jeho rozhodnutie nezodpovedá platnej právnej úprave, ktorej cieľom je „zníženie náporu, resp. tlaku na účastníkov konania či strany v konaní prichádzať na súd alebo do priameho styku so svojim právnym zástupcom“ (dôvodová správa a spoločná správa výborov Národnej rady Slovenskej republiky k zákonu č. 62/2020 Z. z.) a ktorá bola prijatá v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19.</p> <p>V sťažovateľkinom prípade lehota na podanie dovolania začala plynúť doručením rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľke 16. marca 2020 a koniec lehoty v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z. pripadol na 16. máj 2020, teda dĺžka lehoty na podanie dovolania bola v absolútnom vyjadrení 62 dní. Zohľadňujúc § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z., lehota na podanie dovolania plynula od 16. marca 2020 do 26. marca 2020 a prestala plynúť 27. marca 2020, teda zo zákonnej lehoty uplynulo 11 dní. Plynutie lehoty na podanie dovolania pokračovalo od 1. mája 2020, pričom do uplynutia lehoty zostávalo 51 dní. Koniec lehoty pripadol na sobotu 20. júna 2020, v zmysle § 121 ods. 4 CSP bol posledným dňom lehoty na podanie dovolania sťažovateľkou najbližší pracovný deň, t. j. pondelok 22. júna 2020.</p> <p>Sťažovateľka podala dovolanie 18. júna 2020, preto možno ustáliť, že záver najvyššieho súdu o oneskorenom podaní dovolania je nesprávny z dôvodu, že nevychádzal z platnej právnej úpravy. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína zásadu <i>iura novit curia</i>, z ktorej odvodzuje, že bolo povinnosťou súdu zohľadniť zmeny v právnej úprave, o to viac, že sa týkajú plynutia procesných lehôt na vykonanie úkonov účastníkmi konania v rámci realizácie základného práva na súdnu ochranu.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 77/02 z 27. septembra 2002
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	lehota-zákonná dovolanie-dovolacie konanie lehota-plynutie

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 363/2021
populárny názov	Vrátenie súdneho poplatku
sudca spravodajca	Miroslav Duriš

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	06.07.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Aplikácia jednoduchého matematického prepočtu vrátenia súdneho poplatku by mohla byť ústavne akceptovateľná za situácie, keď by čiastočné vrátenie súdneho poplatku bolo zákonodarcom <i>expressis verbis</i> upravené a absentoval by (len) spôsob výpočtu takéhoto čiastočného vrátenia. Keďže to tak nie je, akýkoľvek spôsob výpočtu čiastočného vrátenia súdneho poplatku tak, ako to predostiera samotná sťažovateľka (vrátenie súdneho poplatku pri odmietnutí dovolania z viacerých dovolacích dôvodov), by bol porušením čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.
skutkový stav a základné fakty	Povinnosťou všeobecného súdu je zohľadniť zmeny v právnej úprave, o to viac, pokiaľ sa týkajú plynutia procesných lehôt na vykonanie úkonov účastníkov konania v rámci realizácie ich základného práva na súdnu ochranu. Sťažovateľka bola stranou v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalovanému domáhala zaplatenia pohľadávky s príslušenstvom. Rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľky zamietnutá, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu. O dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku. Sťažovateľka následne požiadala o vrátenie zaplateného súdneho poplatku za dovolanie, a to s odkazom na § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, odvolania, žaloby na obnovu konania alebo dovolania sa vráti, ak sa konanie zastavilo, ak sa žaloba, návrh na začatie konania, odvolanie, žaloba na obnovu konania alebo dovolanie odmietlo alebo vzalo späť pred prvým pojednávaním bez ohľadu na to, či bol vydaný platobný rozkaz; to neplatí, ak bolo dovolanie odmietnuté z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh sťažovateľky na vrátenie súdneho poplatku za dovolanie zamietol. O sťažnosti sťažovateľky smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu rozhodol okresný súd uznesením vydaným sudcom tak, že sťažnosť zamietol s odkazom na ustanovenie § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.
z odôvodnenia	Výklad relevantnej právnej normy podanej okresným súdom (k tomu pozri aj bod 5 tohto uznesenia) považuje ústavný súd za vykonaný v súlade s <i>rationi</i> už v bode 6 citovanej novelizácie zákona o súdnych poplatkoch, ktorým je posilnenie zásady zodpovednosti dovolateľa, ktorý je v dovolacom konaní povinne zastúpený advokátom, za výsledok dovolacieho konania. Okresným súdom prezentovaný právny záver (komplexne obsiahnutý v bode 5 tohto uznesenia <i>in fine</i>) predstavuje jeden z možných výkladov príslušných zákonných ustanovení, ktorý podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach posudzovanej veci ústavnoprávne obстоjí aj z dôvodu, že vychádza zo správnej premisy, podľa ktorej je v dovolacom konaní potrebné posúdiť dôvody odmietnutia dovolania ako celok.

	<p>Predbežný záver o ústavnej akceptovateľnosti výkladu relevantnej právnej normy podanej okresným súdom, a teda aj jednoznačnosť stanovenia podmienok pre vrátenie súdneho poplatku za dovolanie zároveň predurčuje irelevantnosť námietky sťažovateľky, podľa ktorej bolo namieste uplatniť zásadu v pochybnostiach v prospech poplatníka a zároveň aplikovať v zmysle elementárnej logiky a princípov spravodlivosti jednoduchý matematický prepočet, podľa ktorého bol daný nárok na čiastočné vrátenie súdneho poplatku za podané dovolanie.</p> <p>Aj v tomto prípade považuje ústavný súd právny názor okresného súdu, podľa ktorého zo žiadneho z ustanovení zákona o súdnych poplatkoch možnosť čiastočného vrátenia súdneho poplatku nevyplýva, za smerodajný. Argumentácia sťažovateľky o aplikácii „zásad elementárnej logiky“ sa, ako to správne naznačuje aj samotná sťažovateľka, vo svojej podstate týka samotného matematického prepočtu pomerného vrátenia súdneho poplatku za podané dovolanie v prípade odmietnutia dovolania z viacerých dovolacích dôvodov. Keďže zákonná právna úprava možnosť čiastočného vrátenia súdneho poplatku <i>expressis verbis</i> nezakotvuje, potom neprichádza do úvahy ani uplatnenie čl. 4 ods. 2 CSP, a teda analógie vo vzťahu k spôsobu výpočtu takéhoto vrátenia, čoho sa vo svojej podstate domáha sťažovateľka. Aplikácia jednoduchého matematického prepočtu vrátenia súdneho poplatku by mohla byť ústavne akceptovateľná za situácie, keď by čiastočné vrátenie súdneho poplatku bolo zákonodarcom <i>expressis verbis</i> upravené a absentoval by (len) spôsob výpočtu takéhoto čiastočného vrátenia. Keďže to tak nie je, akýkoľvek spôsob výpočtu čiastočného vrátenia súdneho poplatku tak, ako to predostiera samotná sťažovateľka, by bol porušením čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.</p> <p>Zákonná právna úprava obsiahnutá v zákone o súdnych poplatkoch pritom okrem iného upravuje <i>expressis verbis</i> aj podmienky pre čiastočné vrátenie zaplatených súdnych poplatkov v konkrétnych stanovených prípadoch (napr. § 11 ods. 7 prvá veta zákona o súdnych poplatkoch), ku ktorým nepatrí, ako sa domáha samotná sťažovateľka, prípad odmietnutia dovolania z viacerých dovolacích dôvodov. Inak povedané, v zhode s názorom uplatňovaným okresným súdom zo žiadneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch nevyplýva, že by súd mal súdny poplatok vrátiť čiastočne v prípade odmietnutia dovolania z rôznych dovolacích dôvodov. S týmto záverom korešponduje aj čiastkový záver k ústavnosti výkladu ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého v prípade odmietnutia dovolania podľa § 447 písm. c) CSP sa súdny poplatok za dovolanie nevracia bez ohľadu na existenciu prípadného ďalšieho dôvodu odmietnutia dovolania (body 26 až 28 tohto uznesenia).</p> <p>Ústavný súd po riadnom preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je možné skonštatovať ústavnoprávnu nekonformnosť jeho obsahu. Postup okresného súdu nenesie znaky svojvoľnosti (arbitrárnosti) alebo ústavnej neudržateľnosti v dôsledku zjavných pochybení alebo omylov v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej normy.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 790/2016 z 27. októbra 2016</p> <p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 244/09 z 29. septembra 2009</p> <p>uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 87/2019 z 5. novembra 2019</p>

súvisiace právne predpisy	zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	poplatok-súdny dovolanie-dovolacie dôvody

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.